

Global Afrapportering 2022 (GA22):

Internationale myndighedsindsatser. Danmarks tilpasningsindsatser støttet via Klimabistand og eksportfremme

Baggrundsnotat nr. 16

Indholdsfortegnelse

1. Rammesætning.....	2
2. Metode	2
3. Rapportering	3
3.1 Vedtagelse af en ny udviklingspolitisk strategi.....	3
3.2 Øget modstandsdygtighed over for klimaforandringerne for de mest sårbare	4
3.3 Bæredygtig adgang til rent vand	6
3.4 Eksportfremmeindsatsen af danske løsninger til klimatilpasningsinitiativer	10
3.5 Fremme indsatser der sammentænker klima, miljø og biodiversitet	10
3.6 Samarbejde med danske civilsamfundsorganisationer.....	12
4. Kilder	12

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700

E: ens@ens.dk

www.ens.dk

1. Rammesætning

Dette baggrundsnotat giver et overblik over den danske klimabistands støtte til klimatilpasningsinitiativer globalt og i nogle af verdens fattigste og mest skrøbelige lande. Derudover redegøres der for, hvorledes danske tilpasningsløsninger også udbredes gennem eksportfremmeindsatsen.

Danmark er, gennem FN's klimakonvention og Parisaftalen, forpligtet til at støtte klimatilpasning i udviklingslandene. Det fremgår af Aftale om Klimalov (2019), at den globale afrapportering skal redegøre for den danske bistand på klimaområdet og for status på Danmarks internationale forpligtelser. Ligeledes påbyder Klimaloven (2020) regeringen, at afrapportere på de internationale effekter af den danske klimaindsats.

Klimatilpasning udgør et af de fem prioritetsområder i regeringens langsigtede strategi for global indsats, "En grøn og bæredygtig verden" (UM, 2020a). Baggrundsnotatet fokuserer på Danmarks bidrag til klimatilpasningsindsatser støttet gennem både bilaterale og multilaterale kanaler som del af klimabistanden i 2021. Notatet afrapporterer på centrale resultater for klimatilpasningsindsatser for 2021 herunder flagskibsindsatser fremhævet i Klimaprogram 2020 og Klimaprogram 2021.

De kvantitative data vedrørende Klimabistandens bidrag til klimatilpasning belyses i baggrundsnotatet *Klimafinansiering*. Bilateralt myndighedssamarbejde og klimadiplomati, der ligeledes er centrale elementer i den samlede danske indsats for klimatilpasning og bæredygtig udvikling, vil blive behandlet i baggrundsnotaterne om disse.

Notatet er primært udarbejdet af Udenrigsministeriet (UM).

2. Metode

Danmark arbejder på nationalt, regionalt og globalt niveau med klimatilpasning. Klimatilpasning er dog altid kontekstspecifikt, da både geografiske, sociale og økonomiske forhold spiller ind. Effekterne af den danske klimabistand sker i samspil med øvrige danske og globale indsatser, og det er derfor ikke muligt præcist at opgøre effekterne indenfor klimatilpasningsindsatser støttet af den danske klimabistand. Hertil kommer at flere af de dansk-støttede klimatilpasningsindsatser er flerårige indsatser, og resultater kan derfor ikke nødvendigvis gøres op på årlig basis.

Baggrundsnotatet anvender derfor en kvalitativ case-baseret metode til at illustrere, hvordan Danmarks klimabistand har bidraget til klimatilpasning og bæredygtig udvikling, både i udviklingslande og for at styrke indsatsen på globalt niveau. For at belyse værdien og forskelligartetheden af tilpasningsindsatser støttet gennem klimabistanden bruges kvalitativ beskrivelse af effekter og årsagssammenhænge samt udvalgte lande case-eksempler fra Uganda og Burkina Faso.

Data til afrapporteringen er baseret på inputs fra fagrelevante kontorer i Udenrigsministeriet og relevante ambassader. Herudover danner rapporter grundlag for afrapporteringen, som er angivet i kildelisten.

3. Rapportering

3.1 Vedtagelse af en ny udviklingspolitisk strategi

Et bredt politisk flertal vedtog i juni 2021 Danmarks nye udviklingspolitiske strategi "Fælles om Verden" (UM, 2021a), der er solidt forankret i demokratiske værdier og menneskerettigheder, og som markant styrker den danske klima- og miljøindsats. Én af de to hovedprioriteter i strategien er at gå forrest i kampen for klima, natur og miljø. Strategien fremhæver, at Danmark vil leve op til sine internationale klimaforpligtelser, herunder klimafinansiering, og vil vise vejen frem mod indfrielsen af Parisaftalens målsætninger og verdensmålene. Desuden understreger strategien, at naturen i udviklingslandene skal udnyttes bæredygtigt og biodiversiteten beskyttes, hvilket samtidig bidrager til at opbygge modstandsdygtighed over for klimaforandringerne for de mest sårbare befolkningsgrupper.

Målsætninger vedrørende klimatilpasning i udviklingsstrategien 'Fælles om Verden' er følgende:

- Styrke indsatsen for klimatilpasning, natur og miljø og modstandsdygtighed i de fattigste og sårbare lande
- Øge mobilisering af finansiering og fremme grønne danske løsninger inden for klima, natur og miljø
- Klima og den grønne dagsorden indgår som central prioritet i alle landestrategier, relevante organisationsstrategier og som et tværgående hensyn i danske indsatser

Regeringen har i 2021 taget de første skridt i omlægningen af udviklingsbistanden med en ambitiøs reform, der kan gennemføre den nye udviklingspolitiske strategi i praksis og sikre dansk lederskab på den grønne omstilling. Som en del af denne grønne reform skal mindst 30 pct. af udviklingsbistanden fra 2023 gå til klima, natur og miljø, heraf skal mindst 25 pct. gå til klimaindsatser og mindst 5 pct. til miljø og biodiversitet. Derudover skal mindst 60 pct. af klimabistanden fra 2023 gå til klimatilpasning med særligt fokus på de mest sårbare og skrøbelige lande, især i Afrika.

Med en ny udviklingspolitisk strategi og regeringens langsigtede strategi for global klimaindsats "En grøn og bæredygtig verden" fra september 2020, er der således en solid platform for danske klimatilpasningsindsatser inden for natur, miljø og modstandsdygtighed i de fattigste og sårbare lande.

Gennem en intern arbejdsgruppe arbejder Udenrigsministeriet løbende på at sikre, at klimahensyn integreres i relevante landestrategier, organisationsstrategier og aftaler med civilsamfund, som udgør de strategiske rammer for Danmarks udviklingsengagement med lande, organisationer og partnere. Dette arbejde, der blev påbegyndt i efteråret 2020, er igangsat bl.a. som svar på anbefalinger fra hhv. Rigsrevisionen i dens beretning om klimabistanden til udviklingslande (Folketinget Rigsrevisionen, 2021) samt evaluering af de danske klimatilpasningsindsatser (UM 2020b). UM's arbejdsgruppe har ligeledes til opgave at revidere UM's procedurer for at sikre en mere systematiseret og bedre dokumentation for den grønne andel af nye bistandsindsatser, samt identificere potentielt nye dedikerede grønne indsatser, der kan indgå i finansloven fremadrettet.

3.2 Øget modstandsdygtighed over for klimaforandringerne for de mest sårbare

Fattige og marginaliserede mennesker og grupper i de mindst udviklede lande rammes hårdest af klimaforandringer og naturforringelser. De er ikke rustet til at stå imod – særligt ikke i skrøbelige og sårbare lande. Derfor har udviklingsstrategien Fælles om Verden en klar og markant målsætning om at styrke indsatsen for klimatilpasning og modstandsdygtighed¹. Den rettighedsbaserede tilgang² samt demokrati og god regeringsførelse er fundamentet for Danmarks klimatilpasningsindsatser. Det betyder, at udgangspunktet for Danmarks indsatser både multilateralt og bilateralt er transparens, ansvarlighed, ikke-diskrimination og folkelig deltagelse i klimatilpasningsindsatser, samt at sikre at menneskerettigheder og oprindelige folks rettigheder respekteres og styrkes i de danske klimatiltag.

Danmark har i 2021 bidraget med 555 mio. kr. ud af et samlet tilsagn på 800 mio. kr. i perioden 2020-2022 til Den Grønne Klimafond (GCF), der er verdens største fond dedikeret til klimaindsatser. Fonden støtter reduktions- og tilpasningsindsatser ligeligt, hvoraf knap 60% af fondens støtte til klimatilpasning går til de mest sårbare lande, herunder afrikanske lande og små udviklings-østater (SIDS). GCF's klimatilpasningsindsatser fokuserer både på at støtte formulering af nationale tilpasningsplaner (National Adaptation Plans) og konkret projektstøtte, til bl.a. forbedret vandressourceforvaltning, klimasikring af infrastruktur og klimatilpasning i landbruget. I 2021 har Danmark særligt bidraget til, at et nyt resultatrammeverk for mål- og resultatstyring i fonden blev vedtaget af bestyrelsen, som dermed skal sikre bedre resultatrapportering og læring fra fondens hurtigt voksende projektportefølje. Danmark har desuden, med den ekstra klimabistand på 100 mio. kr., der indgik i

¹ Klimatilpasning er en proces for tilpasning til aktuelle eller forventede klimaforandringer og deres konsekvenser. Klimatilpasning handler dermed om at forebygge og begrænse konsekvenserne af klimaforandringer. Et begreb knyttet tæt til klimatilpasning er modstandsdygtighed, som i denne kontekst er kapaciteten hos mennesker eller naturlige systemer til at tilpasse eller transformere som reaktion på risici, der skabes eller forværres af klimaforandringer

² Danmark bruger en rettighedsbaseret tilgang, for at sikre, at sårbare grupper herunder de oprindelige folk bliver konsulteret og rettigheder i klimaindsatser ikke krænkes. Danmark gør brug af safeguards-såsom do-no-harm/do good principperne - der skal sikre at dansk-støttede klimaindsatser hverken direkte eller indirekte skader fattige og sårbare grupper og helst specifikt gavner disse grupper.

”aftale om Finansloven for 2021”, støttet Fonden for de mindst udviklede lande (LDCF) med 100 mio. kr. (se eksempel nedenfor). Der er ligeledes givet et bidrag på 50 mio. kr. til Global Green Growth Institute (GGGI) for at styrke organisationens arbejde med retfærdig grøn omstilling i udviklingslande, herunder øremærkning til en særlig indsats i udvalgte lande i Afrika og Asien. Se Burkina Faso og Uganda eksempler for mere information.

Danmark har fokus på, at danskstøttede klimatilpasningsindsatser kommer nogle af de mest sårbare og fattigste grupper til gavn. Det sker multilateralt, hvor Danmark i 2021, har fortsat sit arbejde for at skubbe på for, at projekter bidrager til øget modstandsdygtighed for de mest sårbare befolkningsgrupper og samtidig styrker kvinder og pigers rettigheder og oprindelige folks rettigheder i GEF, LDCF og GCF, hvor Danmark er bestyrelsesmedlem. Gennem støtte til danske civilsamfundsorganisationer, styrker den danske klimabistand ligeledes sårbare og marginaliserede gruppers stemme og rettigheder.

Case om resultater opnået gennem LDCF

Fonden for de mindst udviklede lande (LDCF) blev oprettet i 2001 under FN's Klimakonvention (UNFCCC) og har til formål at mindske sårbarheden over for klimaforandringer i verdens fattigste lande. LDCF er en vigtig finansieringsmekanisme under Klimakonventionen, hvor Danmark pr. 1. marts 2021 var 6. største donor efter Tyskland, Storbritannien, USA, Sverige og Belgien. Danmark er fast medlem af LDCF's bestyrelse.

Fonden er den eneste fond, der er dedikeret til at støtte klimatilpasningsaktiviteter i de mindst udviklede lande (LDC'er). Fonden er en vigtig del af den overordnede klimafinansiering og har gennemført projekter i samtlige af verdens mindst udviklede lande. LDCF støtter nationalt forankrede projekter, og midlerne allokeres baseret på efterspørgsel fra udviklingslandene.

Fonden har pr. september 2021 støttet 360 projekter med samlet ca. USD 1,6 mia., der bl.a. har styrket kapaciteten hos 700 institutioner på regionalt, nationalt og lokalt niveau og støttet omkring 47 mio. mennesker (GEF 2021a). Med nuværende godkendte projekter forventes LDCF's portefølje at reducere sårbarhed over for klimaforandringer for omkring 51 mio. mennesker og forbedre jordforvaltning af 5,80 mio. hektarer til at modstå klimaforandringernes effekter (GEF 2021a).

I 2021 har Danmark lagt vægt på at styrke ligestilling, kvinder og pigers rettigheder i både Den Globale Miljøfacilitet (GEF), som LDCF administreres under, og i LDCF's arbejde. GEF/LDCF's *Policy on Gender Equality* (GEF 2018) og *Gender Implementation Plan* er på plads, og Danmark har i sit bestyrelsesarbejde i 2021 haft fokus på, at der bør sikres resultater på området. Dette vil ligeledes være en dansk prioritet i GEF/LDCF fremadrettet.

LDCF modtog i 2021, de 100 mio. kr. ekstra klimabistand, der blev besluttet at tildele i forbindelse med indgåelsen af Finansloven for 2021. Danmark har siden 2001 støttet LDCF med i alt 737,4 mio. kr.

Det danske bidrag støtter fondens arbejde til formulering og implementering af nationale klimatilpasningsprogrammer, de såkaldte National Adaptation Programs of Action (NAPA's). Pr 30. september 2021, har 51 LDC'er modtaget omkring USD 12,20 mio. til støtte til udvikling af NAPA's samt USD 60,33 mio. til nationale tilpasningsplaner (NAP's) (GEF 2021a). Det danske bidrag er også med til at forbedre den strategiske prioritering og udvikling af projekter samt nedbringe den nuværende pipeline af allerede forberedte projekter, som mangler finansiering. Projektforslagene retter sig fx mod at gøre landbrugsproduktion og fødevarer-systemer mere robuste over for klimaforandringer (op til 67 pct. af projekterne) eller forbedre forvaltningen af vandressourcer, naturressourcer og kystområder.

Danmark vil ifølge den globale strategi for global klimaindsats bidrage til at undgå og reducere risikoen for klimaskabte tab og skader. For at bidrage til en dialog om konkrete indsatser, arrangerede Danmark i juni 2021 en international workshop om tab og skader i samarbejde med Folkekirkens Nødhjælp og Guinea. Udviklingsministerens og Guineas klimaminister åbnede workshoppen, hvor konkrete projekter blev præsenteret, og hvor der blev udvekslet erfaringer med henblik på tilrettelæggelse af kommende indsatser. Danmark bidrog også via EU til, at der på COP26 blev opnået resultater om tab og skader. Det skete bl.a. ved at udviklingsministeren, på centrale side-events under COP'ens klimatilpasningsdag, opfordrede til handling om tab og skader. Endvidere annoncerede udviklingsministeren et økonomisk bidrag til et initiativ i regi af Verdens Meteorologiske Organisation kaldet Systematic Observations Financing Facility (SOFF), der skal understøtte, at verdens mest udsatte lande bliver mere robuste til at håndtere og tilpasse sig konsekvenserne af klimaforandringer ved at forbedre evnen til at forudsige og varsle ekstremt vejr, som er afhængig af meteorologiske observationer. Endelig annoncerede udviklingsministeren økonomisk bidrag til et initiativ til en fond for teknisk støtte etableret under Santiago-netværket for tab og skader. Herudover tilsluttede Danmark sig under COP26 det tab og skaderrelaterede Risk-informed Early Action Partnership, og de internationale principper for Locally-led Adaptation. Disse erklæringer er med til at skabe fundamentet for en styrket dansk indsats på dette område i de kommende år. For øvrige indsatser relateret til tab og skader se baggrundsnotatet *Klimadiplomati*.

3.3 Bæredygtig adgang til rent vand

Adgang til rent vand er en menneskerettighed og en fundamental forudsætning for at opnå ordentlige levevilkår, samt at opbygge modstandsdygtighed over for klimaforandringer. Til trods for dette har over 2 mia. mennesker globalt ikke adgang til en sikker, ren vandforsyning, og herunder kun hver tredje afrikaner (JMP 2021). COVID-19 har forsinket fremgangen hen imod at sikre øget vandadgang, særligt for verdens fattigste befolkningsgrupper, og klimaforandringerne skaber i stigende grad pres på verdens vandressourcer. Forbedret adgang til rent vand i Afrika er et af flagskibsindsatserne i Klimaprogrammet 2021 og en central målsætning i udviklingsstrategien Fælles om Verden. Med Finansloven for 2021 (FL21) har regeringen gennemført et markant løft af sine vandindsatser i udviklingsbistanden. Således har der på FL21 været afsat 625 mio. kr. dedikeret til vandindsatser, hvilket er mere end dobbelt så meget som det foregående år.

Danmark støtter en række partnerlande i Afrika i at sikre et markant løft i adgangen til rent vand med fokus på områder, hvor vandressourcerne er under pres fra klimaforandringerne. Disse ventes at give over 1 mio. nye eller forbedrede vandadgange frem mod 2025. Se bl.a. eksempler fra Burkina Faso og Uganda nedenfor.

Case: Danske klimaindsatser i Burkina Faso i 2021³

Danmark har i 2021 arbejdet med en bred vifte af klimaindsatser for at styrke tilpasning og modstandsdygtighed i Burkina Faso, hvor der har været særligt fokus på forbedret adgang til rent drikkevand og vandforvaltning, intelligente løsninger på klimaforandringer i landbrugssektoren samt støtte til små og mellemstore virksomheder.

I nedenstående tabel fremgår en række dansk- støttede klimaindsatser⁴ i Burkina Faso og hovedresultater opnået i 2021⁵.

Projekt og budget	Formål	Resultater i 2021 (såfremt andet ikke fremgår)
Fonds Agro-Industrie (Landbrugsindustri-fonden) anslået budget i alt 120 mio.kr. 2021: 31. mio. kr.	Støtte lokal værditilvækst og jobskabelse. Ved at fremme adgang til private investeringer skal projektet støtte 100 SMV'er der arbejder med forarbejdning af fødevarer fra landbrugssektoren, skabe beskæftigelse og samtidig øge indkomsten for de netværk af landbrugsproducenter, som leverer råmateriale til SMV'erne.	500 meget små virksomheder modtog rådgivning, og 203 SMV'er har haft gavn af rådgivning.
Lokal modstandsdygtighed Anslået budget i alt 150 mio.kr 2021: hhv. 14 og 4,9 mio. kr. udbetalt til 2 projekter under lokal modstandsdygtighed	Opbygge og styrke lokalsamfundsmodstandsdygtighed over for klimaforandringer inklusiv husstande med internt fordrevne. Projektet fokuserer på at fremme adgang til markeder, så afgrøder kan afsættes, støtte til iværksætteri og jobskabelse og adgang til finansielle ydelser for unge, kvinder og internt fordrevne. Projektet omfatter 32 kommuner ⁶ i den vestlige del af Burkina Faso, målrettet 48.000 husstande, heraf er 50 pct. kvinder og 30 pct. unge	Projekterne er på et tidligt stadie til at rapportere resultater.
Integreret forvaltning af vandressourcer (Gestion Intégrée des Ressources en Eau (GIRE))⁷ Anslået budget i alt: 100 mio.kr.	I samarbejde med det burkinske Ministerium for Vand og Sanitet har Danmark støttet forbedring af forvaltningen af vand gennem vandforsyning, vandefterspørgsel og værdiansættelse af vand. Projektet har støttet den nationale vandstrategi, der har til formål at sikre bæredygtig adgang til vand og sanitet til alle. Ligeledes har projektet fokuseret på at tilpasse forvaltningen af vandressourcer til klimaforandringer og at forebygge konflikter der opstår i forbindelse med vandanvendelse.	220 landsbyer og 675.757 mennesker har fået adgang til rent vand i perioden 2016-2020 takket være bidrag fra Danmark og andre donorer. Mere end 600 km flodbredder er blevet beskyttet. Forskellige initiativer som plantning af planter og opbygning af steenbarrierer iværksat som led i beskyttelsen af landets overfladevand
Adgang til rent drikkevand⁸ Anslået budget i alt: 259 mio. kr.	Bidrage til at forbedre adgangen til offentlig drikkevandstjeneste i Burkina Faso på en bæredygtig og retfærdig måde. Øge befolkningens modstandsdygtighed over for klimaforandringer og minimere konflikter der opstår pga. utilstrækkelig adgang til drikkevand. Derudover har projektet til formål at styrke kapaciteten i Ministeriet for Vand og Sanitet på nationalt, regionalt og lokalt niveau til at kunne varetage myndighedsopgaver relateret til vandforvaltning.	for tidligt stadie til at rapportere resultater.

³ Budgetterne for de beskrevne projekter strækker sig over flere år og der kan derfor forekomme ændringer

⁴ Bemærk listen indeholder ikke projekter støttet gennem danske civilsamfundsorganisationer eller de regionale og multilaterale udviklingsbanker

⁵ Flere danskstøttede aktiviteter i Burkina Faso er pt. sat i bero grundet militærkuppet i januar 2022

⁶ Det er pt usikkert grundet sikkerhedssituationen hvor mange kommuner, projektet kan få adgang til.

⁷ Projektet er sat i bero grundet militærkuppet i landet i januar 2022

⁸ Dele af projektet er sat i bero grundet militærkuppet i landet i januar 2022

Climate Change, Conflict, Displacement and Irregular Migration in Sahel 2021-2024 (CCDMP) Budget i alt: anslået 800 mio. kroner 2021-2024	Finansloven for 2021 indeholdt 200 mio. kr. årligt over fire år til et grønt initiativ, der adresserer effekter af klimaforandringer på konflikt, fordrivelse og irregulær migration i Sahel. Initiativet støtter fremme af klimasensitive tilgange til fred- og stabilisering i regionen og udbreder nye teknologier (jordbrug mv.) for marginaliserede bønder og pastoralister (nomader). Projektet har et særligt fokus på unge og kvinder og sårbare grupper	for tidligt stadie til at rapportere resultater.

Kilde: Udenrigsministeriet

I 2021 er der igangsat en markant indsats gennem den Afrikanske Vandfacilitet under den Afrikanske Udviklingsbank, hvor Danmark har bidraget med 199,5 mio. kr. Indsatsen forventes at give ny eller forbedret adgang til rent drikkevand og sanitet til ca. 1.mio. mennesker i Sahel og Afrikas Horn. Desuden støttes der med 41 mio. kr. gennem Verdensbanken soldrevet vandforsyning i Tanzania ved hjælp af offentlige-private-partnerskaber, hvor private virksomheder vil være ansvarlige for at etablere og vedligeholde vandforsyning på landet.

Hertil kommer en række større projekter under Danida Sustainable Infrastructure Finance (DSIF), der frem mod 2026 vil kunne forbedre vandadgangen for næsten 2,5 mio. mennesker, (se bl.a. eksempel i Uganda case nedenfor).

Case: Danske klimaindsatser i Uganda 2021⁹

Dansk bistand til Uganda udgør ca. 250 mio. kr. om året og hovedparten administreres af den danske ambassade i Kampala. Et hovedfokus i samarbejdet er at mindske sårbarheden og styrke tilpasningsevnen over for klimaforandringer gennem støtte til landbruget og dets rammebetingelser. På trods af, at Uganda er et af verdens fattigste lande, har den økonomiske vækst været høj, særligt i årene før COVID-19. En del af Danmarks støtte sigter på **at styrke modstandskraften mod klimaforandringer samt gøre væksten så grøn som mulig** gennem fokus på **reduktion af**

⁹ Budgetterne for de beskrevne projekter strækker sig over flere år og der kan derfor forekomme ændringer

drivhusgasser.

Tabel for klimaindsatser¹⁰ støttet via Danmarks klimabistand i Uganda¹¹

TILPASNINGSINDSATSER I UGANDA STØTTET VIA DEN DANSKE KLIMABISTAND		
Projekt og budget	Formål/aktiviteter	Resultater i 2021
Tilpasning og modstandsdygtighed (2018-2023) Anslået budget: 325 mio. kr., heraf ca. 190 mio. kr. klimarelateret ¹² gennem Northern Uganda Resilience Initiative.	a) Øget modstandsdygtighed for 200.000 småbønder og flygtninge i det nordlige Uganda. Bl.a. gennem støtte til udvikling af landbruget med fokus på klimatilpasning Undervisning i klimasikre dyrkningsmetoder b) støtte til 2.000 lokale mindre projekter som for eksempel lokale veje, forbedret vandforsyning og håndtering af regnvand blandt andet med henblik på at undgå oversvømmelser som følge af klimaforandringer.	a) Indsatsen er nået ud til 114.000 bønder med fokus på klimatilpasning. Brugen af tørkeresistent såsæd gik fra 5 pct. til 70 pct. efter den danskstøttede intervention. Hver landmand har modtaget mindst 20 undervisningsgange årligt og en stor del af programmets 350 landbrugsrådgivere bor selv i landsbyerne. En konsulentanalyse (UM 2020a) viste, at udbyttet fra landbruget er steget og at både lokalbefolkningen og flygtninge har oplevet øget levestandard og ernæring som følge af programmet. b) Indtil nu er der opført over 760 småveje og forbedret vandforsyning i ca. 200 vandposter
Agricultural Business Initiative (2018-2023) Anslået budget: 230 mio.kr	Øget modstandsdygtighed for 575.000 småbønder i værdikæder i landbruget. Støtte til en række landbrugsvirksomheder og aktører i landbruget mhp. at styrke virksomhedernes samarbejde med småbønder som leverandører. Undervisning i klimasikre landbrugsmetoder	Indsatsen er nået ud til 270.000 småbønder, der hver anvender mindst tre klimarelateret landbrugsmetoder. Resultaterne fra 2019 og 2020 viser, at alle 270.000 småbønder gør brug af mindst tre klimarelevante landbrugsteknikker, som fx tørkeresistente afgrøder, jorddække eller ingen brug af plov.
REDUKTIONSINDSATSER I UGANDA STØTTET VIA DEN DANSKE KLIMABISTAND		
Projekt	Formål	Resultater i 2021
Ansvarlige og afskovningsfri værdikæder Budget: Del af et større projekt i landbruget.	Ansvarlige og afskovningsfri værdikæder gennem træplantning hos 170.000 små kaffebønder.	Specifikt i kaffesektoren støttes plantning af træer. De optager CO ₂ e og giver skygge til kaffeplanterne. 66.000 små kaffebønder har plantet ekstra skygetræer som en del af kaffedyrkningen.
Adgang til bæredygtig energi. Anslået budget: 37,5 + 80,0 mio. gennem Beyond the Grid Fund for Africa som administreres af NEFCO ¹³ .	Adgang til bæredygtig energi gennem støtte til udbredelse af decentral solenergi. Konkret støttes udbydere af decentral vedvarende energi – primært små husbaserede solcelleanlæg og decentrale mini-elnet – ved at yde økonomiske incitamenter og subsidier til at skalere udrulning af vedvarende energi til hustand udenfor elnettet	Projektet er på et for tidligt stadie til at rapportere resultater. Målet er, at den danske støtte kan bidrage til, at 1,5 millioner mennesker får adgang til elektricitet gennem projektets resultat-baserede finansieringsmodel.
Wakiso West Water Supply and Sanitation Project under Danida Sustainable Infrastructure Finance (DSIF) Budget bevilliget i 2020: 669 mio. kr.	Leverer rent vand til 1 mio. mennesker i udkanten af Kampala, herunder 160.000 mennesker i uformelle bosættelser. DSIF muliggør banklån til projekter, som ikke ville kunne gennemføres på markedsvilkår. Bistanden reducerer	Projektet er på et for tidligt stadie til at rapportere resultater

¹⁰ Bemærk listen indeholder ikke projekter støttet gennem danske civilsamfundsorganisationer eller de regionale og multilaterale udviklingsbanker

¹¹ For at skabe et samlet overblik over danske klimaindsatser i Uganda, beskriver casen både tilpasnings- og reduktionsindsatser, selvom indeværende notat fokuserer på tilpasningsindsatser.

¹² 75 mio. er fra klimapuljen. De 190 er et skøn ud fra Rio Marker Handbook

¹³ NEFCO er en nordisk international finansieringsinstitution (IFI) etableret i 1990 af Danmark, Norge, Sverige, Finland, og Island.

Anslået samlet budget på 1.362 mio. i perioden 2021-2025.	låneomkostningerne for Uganda og finansierer rådgivning i forbindelse med de ugandiske vandmyndigheders forberedelse og gennemførelse af projektet Som del af projektet installereres et solenergianlæg med kapacitet på 2,945 MW til at dække dele af elektricitetsbehovet til vandpumpning.	

Kilde: Udenrigsministeriet

3.4 Eksportfremmeindsatsen af danske løsninger til klimatilpasningsinitiativer

Regeringen har i 2021-23 etableret en eksportordning, som bl.a. har til formål at gennemføre Eksportstrategien for vand, markedsføre den danske vandhistorie, påvirke lokale rammevilkår og åbne døre for dansk erhvervsliv. Derudover har Regeringen indgået bilaterale samarbejder på vand- og miljøområdet med syv udviklingslande, herunder Indien, Kina og Sydafrika og fem OECD-lande, herunder USA og Tyskland. I tillæg hertil har Udenrigsministeriet og Miljøstyrelsen opstartet to nye myndighedssamarbejder på vand- og miljøområdet i henholdsvis Etiopien og Marokko fra efteråret 2021. Myndighedssamarbejderne finansieres af bistandsmidler og skal assistere lokale myndigheder med at skabe bedre rammer for bæredygtig vand- og miljøforvaltning. Begge myndighedssamarbejder opstartes med et etårigt pilotprojekt og forventes efterfølgende at udmunde i treårige projekter. Projekterne implementeres i tæt dialog med vandbranchen (Eksportstrategi for vand 2021). Se baggrundsnotatet *Reduktionsindsatser via bilaterale miljøsamarbejder* for en uddybning af den bilaterale indsats på vand- og miljøområdet.

3.5 Fremme indsatser der sammentænker klima, miljø og biodiversitet

Naturbaserede løsninger har til formål at løse udviklingsudfordringer, såsom fattigdom, fødevarer sikkerhed, adgang til rent vand, klimaforandringer, naturkatastrofer og biodiversitetstab. Naturbaserede løsninger omfatter bevarelse og genopretning af vigtige økosystemer som skove, floder, vådområder og kystnære områder samt at fremme en fødevarerproduktion og værdikæder, som er bæredygtige og styrker biodiversiteten. En række hovedbevillinger til centrale partnere (herunder GCF, GEF, LDCF, IUCN, UNEP, NDF, AfDB og WB) leverer på flere målsætninger for klimatilpasning, natur og miljø, både på det normative arbejde¹⁴ og ved investeringer i projekter og programmer. Disse partnere har dermed afgørende strategisk betydning for Danmarks styrkede indsats for klimatilpasning, natur og miljø i de fattigste og mest sårbare lande. Det drejer sig i særlig grad om de multilaterale udviklingsbanker, især Den Afrikanske Udviklingsbank (AfDB) og Verdensbanken (WB), samt klima- og miljøfondene GCF, GEF, LDCF, Den Nordiske Udviklingsfond

¹⁴ Eksempelvis ved at udarbejde standarder, sætte dagsordener og udbrede viden om de pågældende områder

(NDF), FN's Miljøprogram (UNEP) samt International Union for Conservation of Nature (IUCN).

AfDB og WB spiller en central rolle i både at finansiere klimatilpasning i de fattigste og skrøbeligste udviklingslande, og ved at støtte integration af klimatilpasning og miljø i nationale planlægnings- og budgetprocesser. GCF, GEF og LDCF er finansieringsmekanismer under klimakonventionen og nyder derfor stor legitimitet og politisk bevågenhed, og er afgørende instrumenter for at kanalisere klimafinansiering til udviklingslande. Civilsamfundsorganisationer og aktører som IUCN og UNEP er ligeledes vigtige partnere, særligt vedrørende det normative arbejde om natur og miljø ift. viden og kapacitetsopbygning. Danmark vil understøtte arbejdet i disse banker, fonde og organisationer gennem solide kernebidrag og aktivt bestyrelsesarbejde. Danmark har bl.a. deltaget aktivt i genopfyldningsforhandlingerne i GEF for at sikre danske prioriteter ift. bl.a. biodiversitet og bæredygtigt fødevarer-systemer i den næste strategiperiode for 2022-2025. For eksempel har Danmark skubbet på for, at hensynet til biodiversitet bliver koblet mere sammen med klimaindsatser, da genopretning af nedbrudte økosystemer vil være et væsentligt bidrag til klimatilpasnings- og reduktionsindsatser.

Danmark har, bl.a. gennem Verdensbanken, støttet med 35 mio. kr. til bevarelse og genopretning af mangroveskov i Indonesien. Indsatsen vil bidrage til klimatilpasning og forbedrede levevilkår for lokalbefolkningen, reducere drivhusgasser samt styrke biodiversiteten. Derudover arbejder UNEP, som Danmark støtter med et årligt kernebidrag på 30 mio. kr. (2021), med økosystem-baseret tilpasning i flere lande, herunder Rwanda, hvor UNEP sammen med partnere hjælper lokalbefolkningen med at tilpasse sig klimaforandringerne ved at genoprette savanne, vådområder og skove med modstandsdygtige arter (UNEP 2022).

Allerede i dag er der udbredt sult og fattigdom, som de eksisterende fødevarer-systemer ikke tager hånd om samtidig med, at klodens ressourcer er hårdt pressede. For at leve op til Parisaftalen skal fødevarer- og landbrugssektorens udledninger reduceres til en tredjedel i 2050. Samtidig skal der brødfødes ca. 10 mia. mennesker. Det var det alvorlige bagtæppe for FN's første fødevarer-topmøde, der blev holdt i 2021 med markant opbakning og engagement fra medlemslandene. Danmark var særlig aktiv i arbejdet inden for klimavenlig ernæring/klimarigtige kostråd; afskovning; anti-mikrobiel resistens, fødevarer-tab/spild samt forebyggelse af sult og skolemadsprogrammer. Opfølgning af topmødet finder primært sted via landes gennemførelse af nationale planer (pathways). Det vil de kommende år være en vigtig prioritet at skabe fødevarer-systemer, der kan brødføde den voksende befolkning, tager hensyn til klimaet og samtidig sikrer sundhed og gode levevilkår for de mange, små producenter.

3.6 Samarbejde med danske civilsamfundsorganisationer.

Der er i 2021 etableret et grønt partnerskab i Danmark mellem Udenrigsministeriet og det danske civilsamfund, der skal bidrage til at udmønte det grønne spor i den udviklingspolitiske strategi. Det grønne partnerskab vil fremme samarbejde om politikudvikling, kapacitetsopbygning og vidensdeling og give bud på innovative og bæredygtige grønne løsninger for konkrete indsatser, som bidrager til klima-, natur- og miljømål og samtidig sikrer, at fattigdomsbekæmpelse, menneskerettigheder og oprindelige folks rettigheder, lighed og lokale behov integreres i alle de grønne indsatser. De Strategiske Partnerskabsaftaler (SPA) for 2022-2025 med danske NGO'er, som er indgået i 2021, skærper det grønne fokus og introducerer tematiske partnerskaber på klima og grønne løsninger. Gennem Civilsamfund i Udviklings (CISU) Civilsamfundspulje kan mindre civilsamfundsorganisationer desuden tilgå midler til klimatilpasning, natur og miljø.

4. Kilder

Eksportstrategi for Vand (2021)

https://mim.dk/media/224330/eksportstrategivand_2020-10-28-final-a.pdf

Folketingets Rigsrevision (2021). Rigsrevisionens notat om beretning om klimabistand til udviklingslande.

<https://rigsrevisionen.dk/Media/637551033084090661/405-21.pdf> (26/1 2022)

GEF (2018): [Gender Equality | GEF \(thegef.org\)](https://www.thegef.org/)

GEF (2021a): Progress Report on the Least Developed Countries Fund and the Special Climate Change Fund

[Progress Report on the Least Developed Countries Fund and the Special Climate Change Fund | GEF \(thegef.org\)](https://www.thegef.org/)

JMP (2021). Progress on household drinking water, sanitation and hygiene. WHO/UNICEF Joint Monitoring Programme for Water Supply, Sanitation and Hygiene

UM (2020a). *En Grøn og Bæredygtig verden*

[En grøn og bæredygtig verden – regeringens langsigtede strategi for global klimaindsats - Regeringen.dk](https://www.regeringen.dk) (4/1 2022)

UM (2020a) Northern Uganda Resilience Initiative-NURI 2018-2022

[NURI CSA ADOPTION STUDY REPORT 2020](https://www.regeringen.dk)

UM (2020b). *Evaluation of Danish Support for Climate Change Adaptation in Developing Countries*

https://um.dk/en/danida-en/results/eval/eval_reports/publicationdisplaypage/?publicationID=A9CC034B-9F7B-4F61-B733-6F8370EC442B (26/1 2022)

UM (2021a). *Fælles om Verden*

https://um.dk/~media/um/danish-site/documents/danida/udviklingsstrategi_web_01%20final-ax.pdf?la=da (11/1 2022)

UNEP (2022). [Ecosystem-based Adaptation in Rwanda | UNEP - UN Environment Programme](#) (28/1 2022)